

Redactie:

D. Roethof-Ensing
Spinozelaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

Administratie:

Oudegracht 152
Postbus 114
Utrecht

Verschijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

april 1967
16e jaargang

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

BLZ.

Humanistisch Vormingsonderwijs	39
Opvolging raadsman Rijnmond	39
Radio en televisie	39
Ontwikkelingslanden	39
Pensionering D.TH.F. d'Angremond	39
Nieuwe vormingsleider	40

HUMANITAS

Congres 1967	41
Loterij 1967	41
Deventer en de mannequins	41
Plaatselijke afdeling opgericht	41
Kindercrèche?	41/42

STICHTING HUMANISTISCH THUISFRONT

STICHTING MILITAIRE TEHUIZEN VAN HET HUMANISTISCH THUISFRONT

Debat in de gemeenteraad van Alphen (Nwe Leidse Courant)	43
--	----

Discussievereniging v.buitenkerkelijke studenten "SOCRATES"

Verandering van naam en het nieuwe bestuur	44
--	----

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING BEJAARDEN

Het nieuwe adres van de stichting	45
-----------------------------------	----

RADIOLEZINGEN

45

VAN ALLE KANTEN

Congres (Nieuwe Rotterdamse Courant)	46
Geen kerkelijke basis (Dagblad Tubantia)	46/47
Humanist en predikant (Delftsche Courant)	47
Contact Wereldraad en Humanisten (Trouw)	47/48
Klare Wijn (Arnhems Dagblad)	48
Bona fide (Vrije Volk)	48/49
KVP Brabant wil op eigen benen staan (Nieuwe Limburger)	49
Humanistische wijsheidsidealen (Syllabus)	49
Dagje (Het Lombardijens Weekblad)	49/50
Comenius (Volkskrant)	50
Rekenschap (De Tijd)	50
Leeft Satan nog? (Elseviers Weekblad)	50/51

HUMANISTISCH VERBOND

Humanistisch Vormingsonderwijs

Ten einde het hoofd te kunnen bieden aan de noodzaak het vormingsonderwijs degelijk voor te bereiden en de gemeenschappen hierbij te assisteren, is door het hoofdbestuur van het Verbond besloten, hiervoor een functionaris geheel vrij te maken.

Het werk zal vanaf 1 mei gedaan worden door de heer J. Koops, tot nu raadsman in het Rijnmond-gebied. Hij gaat daarmee het werk voortzetten, dat door de bestuursassistent M.W. Verduijn werd aangevangen, maar waarvoor deze slechts een deel van zijn tijd beschikbaar had.

Opvolging raadsman Rijnmond

Door het benoemen van de heer J. Koops als functionaris voor het vormingsonderwijs zal zijn werk als raadsman in het Rijnmond-gebied in andere handen overgaan. Hiervoor is aangewezen de heer J.C. van der Hulle, tot nu raadsman in algemene dienst en daarbij belast met de opbouw van gespreksgroepen voor buitenkerkelijken in Noord-Holland. Een deel van zijn tijd zal de heer v.d. Hulle dienen te besteden aan de begeleiding van het landelijke apparaat van vrijwilligers voor het zieken- en bejaardenbezoek.

Radio en televisie

Hoewel het Verbond nog steeds over weinig zendtijd beschikt, is het toch nodig gebleken hiervoor een aparte dienst in het leven te roepen. Besloten is, dat org-secr. Polet hiervan de leiding zal hebben en hij voor het "veldwerk" zal worden bijgestaan door bestuurs-assistent Verduyn en een part-time kracht voor het administratieve gedeelte. Op deze wijze hoopt het hoofdbestuur het werk te kunnen opvangen.

Overwogen wordt of de bestaande radio- en televisiecommissies, die de inhoud van de programma's bepaalden, een nieuwe vorm dienen te krijgen, zodat een betere communicatie tot stand komt.

Ontwikkelingslanden

Van de tijdelijke aanwezigheid in Nederland van de heer drs. J. Koopman, economisch adviseur op het gebied van ontwikkelingshulp en gedurende enige jaren ook penningmeester van het Verbond is gebruik gemaakt om een televisie-gesprek op te nemen. Zijn gesprekspartner is Mr. Dr. H.J. Roethof, ondervoorzitter van het Verbond en verbonden aan het ministerie van buitenlandse zaken. Dit programma zal over enkele maanden worden uitgezonden.

Pensionering D.TH.F. d'Angremond

De Centraal Geestelijk Raadsman, D.TH.F. d'Angremond zal op 4 mei 65 jaar worden en officieel met pensioen gaan na vanaf 1 februari 1954 in functie te zijn geweest. Overigens zal hij nog allerlei werkzaamheden blijven vervullen, zoals vertegenwoordiger van het Verbond in vele besturen van organisaties waarmee contacten worden onderhouden.

Nieuwe vormingsleider

Het hoofdbestuur bevestigde de benoeming tot docent humanistisch vormingsonderwijs van de heer F. Muller te Haarlem, leraar biologie.

..

De Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk
"HUMANITAS"

Congres 1967

Het tweejaarlijkse congres van Humanitas wordt gehouden op 28 en 29 oktober a.s. te Eindhoven, in Grand Hotel "De Cocagne".

Naast de huishoudelijke routinezaken zal in het bijzonder gedeelte van het congres waarschijnlijk gesproken worden over "De prognose van de groei in de apparatuur van Humanitas in de komende vijf jaar", waarbij vooral de bepaling van de juiste schaal van de werkeenheden, die deze apparatuur moeten dragen aan de orde zal komen. Dit zal in een aantal gevallen neerkomen op vergroting van de schaal voor afdelingen van Humanitas in kleinere plaatsen.

Loterij 1967

De loterij-actie is weer gestart met 350.000 loten. De jaarlijkse worsteling om een zó hoog percentage van deze voorraad aan de man te brengen dat de actie geslaagd geacht kan worden, is weer begonnen.

Deventer en de mannequins

De Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant van 8 april deelde mee dat er op 11 april in het bejaardentehuis "Humanitas" te Deventer een modeshow voor bejaarden zou worden gegeven:

"In de recreatiezaal van het moderne in februari 1966 geopende gebouw zal de show worden gegeven. Een Deventer modemagazijn stelt de kleding beschikbaar, terwijl zuster Mantel, hoofd van de ziekenverpleging van het tehuis, als lady-speaker zal optreden. De mannequins zullen drie maal shown, 's morgens, 10 uur, 's middags om 15.00 uur en 's avonds om 20.00 uur. Er zijn 150 plaatsen beschikbaar waarvan 70 plaatsen bestemd zijn voor bejaarden uit Humanitas en 70 plaatsen beschikbaar zijn voor bejaarden, die niet in het tehuis verblijven."

Plaatselijke afdeling opgericht

De Biltse en Bilthovense Courant van 6 april bracht het bericht dat op een

"geanimeerde ledenavond in hotel De Schouw de afdeling De Bilt-Bilthoven van de Vereniging voor Maatschappelijk Werk "Humanitas" werd opgericht. Vele genodigden w.o. afgevaardigden van gemeentelijke en particuliere sociale instellingen, waren bij deze oprichtingsvergadering aanwezig."

Kindercrèche?

De Twentsche Courant van 1 maart bracht het volgende bericht:

"Het bestuur van Humanitas loopt reeds geruime tijd rond met plannen tot het oprichten van een kinder crèche en heeft daartoe het oog laten vallen op het perceel Marthalaan 14, eigendom van de

gemeente. De crèche is in eerste instantie bedoeld voor de werkende vrouw die, door omstandigheden gedwongen, zelf in het dagelijks onderhoud moet voorzien. Aangezien er ook van katholieke en Nederlands Hervormde zijde belangstelling bestaat voor het initiatief van Humanitas zullen er tussen deze drie instituten besprekingen worden gevoerd over de opzet en financiering van de crèche. Van de vele panden die men in de stad bekeken heeft lijkt het perceel Marthalaan 14 het geschiktst en met de gemeente wordt contact opgenomen over het eventueel huren of kopen van het pand. Er zal wel een verbouwing moeten plaatsvinden. Zo wil men er een aparte babyafdeling in onder brengen. Als alles doorgaat zullen er kinderverzorgsters worden aangetrokken voor de dagelijkse leiding van de crèche.

..

STICHTING HUMANISTISCH THUISFRONT
STICHTING MILITAIRE TEHUIZEN VAN HET HUMANISTISCH THUISFRONT

Het begint op een eentonig verhaal te lijken, maar voor degenen die denken dat het met de "erkenning" van ons humanisten op alle gebied zo goed gaat, toch nog even dit bericht uit de Nieuwe Leidse Courant van 1 april over een "vinnig debat" in de gemeenteraad van Alphen over de bijdrage aan de militaire tehuizen:

"De heer Duin sprak over het voorstel inzake het toekennen van subsidie aan de drie centrales van militaire tehuizen. Hij noemde de benadering door B. en W. niet juist. Hij zag het bedrag als een sympathiebijdrage en noemde het gemillimeter, zoals gedaan, f 5,- per militair tehuis. Hij wilde een bedrag van f 600 gewoon door drie delen, iedere organisatie f 200. Het voorstel was: f 300 voor Pro Rege, f 270 voor de centrale van Katholieke Militaire Tehuizen en f 25 voor de tehuizen van het Humanistisch Thuisfront.

RICHTLIJNEN

De heer Paats kon het voorstel van de heer Duin niet waarderen. Het werk, door deze organisaties verricht, is meer of minder groot. Het gaat hier niet om een sympathiebijdrage, maar om een subsidie, die naar richtlijnen behoort te worden vastgesteld, in overeenstemming met het werk, dat ieder der drie organisaties verricht.

Het voorstel van de heer Duin, als het verst strekkend, kwam hierna in stemming en werd verworpen met zestien tegen zeven stemmen (voor PvdA en VVD).

De heer Duin wenste hierna, dat over de drie genoemde subsidiebedragen afzonder zou worden gestemd, want het bedrag van f 25 vond hij zo beschamend, dat zijn fractie daar tegen zou stemmen. Hierover ontstond even een wat geprikkelde stemming tussen de voorzitter en de heer Duin, die echter persisteerde bij zijn wens.

De heer Paats herinnerend aan het debat bij de gemeentebegroting, toen de A.R.-fractie tegen stemde, zei, dat men dan ook nu tegen de subsidiebedragen zou stemmen.

Wethouder Rogaar, PvdA, als eenling in het college die het voorstel van B. en W. niet had ondersteund, werd nog door de heer Van de Meent uit zijn tent gelokt en kwam met bedragen van respectievelijk f 250; f 250 en f 100, waarop wethouder Deerenberg repliceerde, dat dit blijkbaar een afspraakje was, waar hij niet in wilde treden.

Enfin er werd gestemd: Pro Rege en de Katholieke Tehuizen kregen hun bedrag met 19 stemmen tegen 4 stemmen (de heren Bergsma, Van Leeuwen en Paats - allen A.R. de fractie was niet volledig eensgezind, en de heer Van de Meent. De f 25 voor de Humanistische Tehuizen werd aangenomen met 13 tegen 10 stemmen (tegen PvdA, VVD en de drie A.R. heren). "

Discussievereniging van buitenkerkelijke studenten
"SOCRATES"

Namens deze organisatie ontvingen wij op 15 maart de volgende mededeling:

Wij hebben de eer u mee te delen, dat de S.V.H.G. "Socrates" haar naam veranderd heeft in D.V.B.S. "Socrates" en dat het bestuur voor het jaar 1967-1968 als volgt is samengesteld:

Praeses	Mej. Th. Kieft
Abactis I	Mej. R.J. Hietbrink
Quaestor	J. Koopstra
Vice praeses	J.W.A. Langendijk
Disputor	Th. Steur
Abactis II	Mej. D.M. Franke

Abactiaat: Mej. R.J. Hietbrink
Steenhouwerskade 16, Groningen

Namens het Bestuur
Mej. R.J. Hietbrink
h.t. abactis D.V.B.S.
"Socrates"

Op 14 april voegde men hier aan toe:

Tot onze spijt moeten wij u mededelen, dat wij op de kaart, waarop onder meer de naamsverandering werd vermeld, hebben verzuimd toe te voegen, dat de naamswijziging slechts betrekking heeft op de afdeling Groningen van de s.v.h.g. "Socrates".

Namens het bestuur:
R.J. Hietbrink,
h.t. abactis

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING BEJAARDEN

Op 3 april 1967 zijn de
Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden
en de
Humanistische Bouwstichting Bejaardenhuisvesting
verhuisd naar de Wouwermanstraat 42- Amsterdam-Z.

Het telefoonnummer werd: 761455
Postgironummer: 557501
Bank: Amrobank N.V., van Baerlestraat 58-60.

∴

RADIOLEZINGEN

28/4 vrij.	22.25 uur: Kort kommentaar	(Hilversum II)
1/5 ma.	19.40 uur: geen uitzending	
5/5 vrij.	22.25 uur: geen uitzending	
8/5 ma.	19.40 uur: M. Rood-de Boer: "Waarom werd ik gevraagd?" (H'sum II)	
12/5 vrij.	22.25 uur: Kort kommentaar	(Hilversum I)
15/5 ma.	19.40 uur: Lips: Gezin en Maatschappij	(Hilversum II)
19/5 vrij.	22.25 uur: Kort kommentaar	(Hilversum I)
22/5 ma.	19.40 uur: L.v.d.Wal: "En wat zegt een humanist daarvan"	(Hilversum II)

∴

VAN ALLE KANTEN

Congres

Omdat de copie voor de Humanistische Documentatiedienst al vrij vroeg van te voren bij de drukkerij dient te zijn, zullen wij het merendeel van de perscommentaren op ons congres, te Utrecht gehouden op 15 en 16 april, pas in een volgend nummer kunnen publiceren.

De Nieuwe Rotterdamse Courant van 15 april citeren wij hier als ouvertu-
re op komende publicaties:

"Vanmorgen is te Utrecht in het N.V.-huis het tweejaarlijkse congres van het Humanistisch Verbond begonnen. Meer dan duizend afgevaardigden en belangstellenden zijn bijeengekomen om, afgezien van de gebruikelijke huishoudelijke zaken, te spreken over vernieuwingen in de organisatiestructuur van het verbond en over de eigen inhoudelijke inbreng van de humanist voor de samenleving.

De veranderingen in de organisatiestructuur beogen een tweerichtingsverkeer tussen hoofdbestuur en leden mogelijk te maken. Gestreefd zal worden naar stelselmatige meningsvorming van onderop. De vraag over de eigen inbreng van de humanist voor de samenleving wordt besproken aan de hand van een preadvies van de heer P. Spigt en van schriftelijke commentaren hierop van prof.dr. G.A. Kooy en de heer G. Neervoort.

De voorzitter van het Humanistisch Verbond, prof.dr. J.P. van Praag, heeft bij de opening van het congres een korte rede uitgesproken. Hij heeft het congres een keerpunt in het bestaan van het verbond genoemd. De strijd om erkenning van het moderne humanisme is in de twintig jaar van het bestaan van het verbond tot een goed einde gebracht.

Maar na de erkenning komt, aldus prof. Van Praag de herkenning: wie is de humanist en wat beoogt hij? Het gaat om de geestelijke weerbaarheid van de mens van nu, zo ging de voorzitter van het Humanistisch Verbond verder. De moderne maatschappij met haar albeheersende techniek, een wereldomvattende berichtgeving en een ongekennde bewegingsvrijheid heeft een nieuw levensdoel doen ontstaan, maar nog geen levenskijk die daarbij past. Waarachtigheid, vrijheid, rechtvaardigheid en menselijkheid, die men bevorderen wil, verkommeren erbij."

Geen kerkelijke basis

Het Dagblad Tubantia van 4 april vermeldt een adres van de gemeenschap Almelo van het Humanistisch Verbond aan het college van B. en W. over pogingen van de Oecumenische Raad om te komen tot een groot wijkcentrum in de Schelfhorst, een centrum dat bedoeld zal zijn voor wekelijkse erediensten van de kerken en ten behoeve van culturele en sociale activiteiten:

"Hoewel wij waardering hebben voor de verdraagzame geest ten aanzien van de verschillende kerkgenootschappen, die uit dit pogen blijkt", aldus schrijft het Verbond b. en w., "hebben wij bezwaar tegen het onderbrengen van een wijkcentrum voor cultureel en sociaal leven in deze kerkelijke opzet. Wij menen dat daarmee opnieuw tekort wordt gedaan aan het gevoel van grote groepen Almelose burgers die -

zelf al of niet kerkelijk - geen instituten wensen voor sociale en culturele activiteiten op kerkelijke basis".

Het Humanistisch Verbond pleit voor een groot wijkcentrum in de Schelfhorst waar alle groepen zich thuis kunnen voelen. "Er zijn in Nederland reeds enkele honderden van dergelijke wijkcentra gebouwd. Wij menen dat uw college de juiste instantie is om de bedoelde opzet ook in Almelo te bevorderen, door de benodigde groepen tot elkaar te brengen".

Het Verbond denkt o.a. aan vertegenwoordigers van liefst overkoepelende organen op het gebied van jeugdwerk, muziek, binnensport, bejaardenbonden, kruisverenigingen enzovoorts. De door het college gestimuleerde organisatie-vorm van het open bejaardenwerk zou daarbij als richtlijn kunnen dienen, geloven de samenstellers van het adres."

Humanist en predikant

In de Delftsche Courant van 10 april werd een verslag opgenomen van een bijeenkomst van de Vrijzinnig Christelijke Jongeren Centrale te Delft, waaraan, behalve een groot aantal jongeren, ds.A. Horst en namens het Humanistisch Verbond, mr. A.Warburg deelnamen.

"Het zeer geanimeerde gesprek vloeide voort uit een beknopt gehouden voordracht over het moderne humanisme in Nederland.

Het woord humanisme, aldus Mr.Warburg, komt voor het eerst voor in 1808 in een boek over de waarde van de klassieke oudheid. In de oude Griekse en Romeinse cultuur ligt dan ook de oorsprong van het humanisme, dat steunt alleen en uitsluitend op de mens, die uitgangspunt en richtpunt is.

Uit de vaststelling, dat de humanistische levensovertuiging de mens centraal stelt, volgt, dat het humanisme ongodsdienstig is. In het humanisme heeft God geen plaats en speelt hij geen rol.

Ds.Horst ging hierop nader in door te betogen, dat de humanist zich vaak teveel afzet tegen het weerzinwekkende instituut van de kerk en zich te weinig verdiept in de boodschap van het evangelie. Het jodendom bijv. beschouwt Christus als een groots figuur, als een profeet.

In Christendom en Humanisme ligt veel overeenkomstigs, maar aldus de predikant, de aanhangers van beide stromingen weten te weinig van elkaar af. Beter wederzijds begrip zal verhelderend en vruchtbaar werken. Ds.Horst merkte ten slotte op, dat hij als hij God niet zou aanvaarden, hij als konsekwentie daarvan humanist zou zijn. Hij heeft daar echter geen behoefte aan, omdat God diep in zijn leven geïntegreerd is en bovendien omdat naar zijn mening in Jezus Christus iets zeer specifiek en uniek aan de wereld werd geboden."

Contact Wereldraad en Humanisten

Trouw van 14 april bracht het volgende bericht:

"In Scheveningen vond gisteravond een eerste officiële ontmoeting plaats tussen vertegenwoordigers van de Wereldraad van Kerken en van de International Humanist and Ethical Union (IHEU). Van de zijde van de wereldraad waren aanwezig de waarnemend secretaris-generaal, de Engelse predikant Dominique Micheli en de Leidse theo-

loog prof.dr. H. Berkhof. Namens de IHEU nam aan de bijeenkomst deel prof.dr. J.P. van Praag, voorzitter van het humanistisch verbond in Nederland. De bedoeling van deze ontmoeting was, na te gaan of een gesprek tussen de Wereldraad van Kerken en de IHEU mogelijk zal zijn. De IHEU werd in 1952 opgericht. Zij telt 26 aangesloten organisaties over de wereld. Contacten bestaan reeds met personen in Oosteuropese landen, van wie sommigen aan het internationale congres vorig jaar in Parijs, hebben deelgenomen.

Ook met het secretariaat der ongelovigen van het vaticaan is een gesprek gaande. Volgend jaar zal er een Europees congres en een Aziatisch congres in India worden gehouden. Het vijfde internationale congres van de IHEU wordt in 1970 in de Verenigde Staten gehouden.

Klare Wijn

De Generale Synode van de Nederlands Hervormde Kerk heeft het boek "Klare Wijn, rekenschap over geschiedenis, geheim en gezag van de Bijbel" gepubliceerd, dat vorig jaar met algemene stemmen is aanvaard als hulp bij het lezen van de Bijbel. In het Arnheems Dagblad van 11 maart lezen wij hierover onder meer:

"Klare Wijn" kreeg namens de generale synode van haar praeses en haar scriba resp. dr. G. de Ru en dr. E. Emmen een "ten geleide" mee. Daarin wordt geconstateerd, dat het boek uitloopt op een oproep tot een gesprek met de moderne mensen, die niet in gemeenschap met enige kerk leven. "Klare Wijn" heeft voor dit gesprek de hulpmiddelen willen aangeven en ook de beloften en mogelijkheden.

De samenstellers merken op dat zij beslist uitgaan van de bijzondere positie, die de bijbel heeft, maar stellen, dat hoe meer kritische vragen er zijn, hoe beter het is. Het is echter wel gewenst deze vragen niet kortademig af te vuren, schrijven de samenstellers.

"Klare Wijn" telt vier hoofdstukken. Het boek besluit met een dringende oproep om de bijbel zelf een eerlijke kans te geven zijn levende macht te tonen. "Het geestelijk gezag van de bijbel wacht ons op, maar eens zou het toch te laat kunnen zijn, te laat voor onze cultuur en voor de volkeren-wereld, te laat ook voor de kerk zelf".

Deze oproep gaat in de eerste plaats uit aan de kerkgangers en voorgangers en aan hen, die op de een of andere wijze betrokken zijn bij het kerkelijk leven. Daarbij wordt gedacht aan de steeds toch nog gescheiden modaliteiten en groepen, richtingen en bewegingen in de Hervormde kerk en daarbuiten, maar ook aan de gescheiden broeders in andere kerken in Nederland.

Het dringend beroep gaat ook uit naar hen, die van lieverlede schouderophalend aan de bijbel en aan de verkondiging der kerk zijn voorbij gegaan. Ook aan de humanisten wordt gevraagd of aan de cultuur van Nederland en West-Europa geen onherroepelijke schade wordt gedaan door de bron van de bijbel zo te verwaarlozen."

Bona fide

Het Vrije Volk van 5 april heeft een bericht over de overweging van de overheid om toezicht uit te oefenen op huwelijksbureaux en de toezegging om bona fide bureaux officieel te erkennen en zonodig een subsidie te verstrekken. Ook ons huwelijksbureau, dat, als wij ons niet ver-

gissen, sinds de oprichting reeds 47 huwelijken tot stand heeft gebracht zal dan behoren tot deze door de overheid als bona fide genoemde instanties.

"Als bona fide worden zonder meer beschouwd de vier huwelijksbemiddelingscentrales op levensbeschouwelijke grondslag, die samenwerken in een landelijk overlegorgaan en die over weinig geld beschikken. Het zijn een bureau van de hervormde kerk en een rooms-katholieke, die beide ongeveer vijftien jaar bestaan, en de vijf jaar geleden opgerichte bureaus van gereformeerden en Humanistisch Verbond. Basis voor overheidsmaatregelen zal een dossier zijn waaraan de Gezinsraad twee jaar heeft gewerkt. Het dossier zal volgende maand aan het ministerie kunnen worden overgedragen. Te verwachten valt dat de toezichtregeling over ongeveer een half jaar een feit zal zijn."

KVP Brabant wil op eigen benen staan

In de Nieuwe Limburger van 29 maart troffen wij een bericht aan; waaruit wij het volgende citeren:

"De leiding van de Brabantse KVP heeft het dagelijks bestuur van de partij gisteravond op de hoogte gesteld van ingrijpende reorganisatieplannen.

De Brabantse KVP heeft bij de jongste verkiezingen zeer zware verliezen geleden en streeft nu evenals die in Zeeland, ernstig naar vernieuwing.

Zij wil "een eigen gezicht" krijgen. Sommigen willen daarbij zeer ver gaan. Zij denken aan samenwerking met protestanten en humanisten die zich in grote trekken met het KVP-programma kunnen verenigen. Zij zijn desnoods bereid om in Brabant de naam "Katholieke Volkspartij" te laten vallen."

Humanistische wijsheidsidealen

In De Syllabus van maart 1967 kwam een boekbespreking voor van het werk van S. Dresden: "Humanistische wijsheidsidealen" (uitgave Noordhollandse Uitgeversmaatschappij te Amsterdam), wij ontleen aan deze bespreking:

"In het geestesleven van Nederland heeft het humanistische denken, de humanistische wijsheidsidealen, een belangrijke relativerende invloed gehad - wellicht juist door dit bewustzijn van het menselijk tekort - en een te star dogmatisch denken telkens doorbroken.

Misschien behoort daarom het humanisme - abstracte grootheid of niet - in Nederland tot het beste van zijn beschaving.

Vandaar dat wij de auteur dankbaar zijn, dat hij de betrekkelijk geringe literatuur, die in Nederland over dit onderwerp bestaat, met deze studie heeft verrijkt."

Dagje

Een bevriende relatie stuurde dit bericht, aangetroffen in Vrij Nederland van 21 januari, dat op zichzelf ook al vrij laat reageerde op een stukje in Het Lombardijens Weekblad. Enige actualiteit verkreeg dit stukje tijdens het congres van het Humanistisch Verbond op 15 en 16 april te Utrecht, waar een motie ter sprake kwam om te komen tot een prijsvraag voor een "humanistisch" kerstspel, eventueel een "humanistisch kerst-

verhaal" voor kinderen. Wij plaatsden het daarom alsnog:

"Woensdag 21 december vierden wij Humanisten op onze manier kerstmis. Wij werden bij aankomst heerlijk onthaald op koffie met gebak, dat ons goed deed smaken. Daarna hebben we een gezellig potje gekaart. Na de lunch, die uitstekend verzorgd was, kregen we een mooie film over Afrika. Die bossen daar zijn zo dicht begroeid, dat er heel wat moet gebeuren om daar wegen aan te leggen. Met grote machines waren ze daar aan de gang en de ene grote boom na de andere viel als een blok tegen de grond. De dieren die daar leefden moesten verdrinken of sterven van de honger. Gelukkig waren er mensen die, dikwijls met gevaar voor eigen leven, die beesten redden. Wat jammer dat er nog steeds mensen zijn die elkaar doden en waarom? Het leven is een kostbaar bezit voor mens en dier. Al met al, een prettige dag gehad."

Comenius

De Volkskrant van 25 maart schreef onder de titel Vredesapostel:

"Op 28 maart is het 375 jaar geleden dat de Tsjechische humanist, filosoof, pedagoog en taalgeleerde Jan Amos Comenius werd geboren, die als bisschop van de gemeenschap der Moravische Broeders uit zijn vaderland werd verdreven en in 1656, na jarenlange omzwervingen, een toevlucht had gevonden in Amsterdam.

In 1957 is als geschenk van de Tsjechoslowaakse regering in het plantsoen tussen de wallen van Naarden een bronzen beeltenis geplaatst ter nagedachtenis aan deze universele geleerde, die in het Hollandse vestingstadje begraven ligt.

Comenius, die de Tsjechische onafhankelijkheid voorspelde, verloor tweemaal door oorlogsgeweld al zijn manuscripten, boeken en brieven, maar ondanks alle tegenslagen bleef hij met ongeschokt vertrouwen en optimisme ijveren voor zijn idealen: verbroedering der mensheid, verzoening der religies en internationale samenwerking in het onderwijs."

Rekenschap

Het dagblad De Tijd van 12 april heeft door zijn juridische medewerker een bespreking laten schrijven over het jongste nummer van Rekenschap, waarin prof. A.D. Belinfante een artikel schreef over de vrijheidsstraf, met daarop commentaar van vier andere schrijvers. Wij nemen het slot van dit artikel over:

"Prof. Belinfante hoopt dat er verbetering in het stelsel kan komen als de mens zich zelf beter bewust wordt van de motieven die zijn houding tegenover de misdaad bepalen. Dit lijkt een juist standpunt. De tegen hem opponerende schrijver stelt zonder motivering dat dat onmogelijk is. Wij zien niet in waarom dat het geval zou zijn. De menselijke geschiedenis is zelfs voor een belangrijk gedeelte bewustzijns-geschiedenis, in zoverre dat de mens zich in de loop van de eeuwen voortdurend meer bewust is geworden van de motieven die hem leiden, zodat hij daarmee ook steeds meer rekening kan houden."

Leeft Satan nog?

Elseviers Weekblad van 25 maart liet met deze vraag als uitgangspunt

enkele schrijvers aan het woord; wij geven hieronder in zijn geheel het antwoord weer dat prof.dr. J.P. van Praag gaf:

" "Onzinnig", aldus prof.dr. J.P. van Praag te Voorburg, voorzitter van het Humanistisch Verbond. "Mijn antwoord op uw vraag of ik aan de duivel geloof is natuurlijk: nee. Ik vind het overigens een lastige vraag, want je kunt over iets negatiefs zo moeilijk iets positiefs zeggen. Een pessimistisch aangelegde humanist kan misschien wel, evenals de Calvinisten, menen dat de mens van nature geneigd is tot alle kwaad, dus dat er in de mens iets als de mogelijkheid tot ontaarding aanwezig is. Maar een wezen van buiten de wereld dat de mens beïnvloedt, vind ik een onzinnig iets."

- Hoe beschouwt u, als humanist, de Bijbel? Louter als folkloristisch relik?

- "Als uiting van de menselijke geest, die zich daarin rekenschap geeft van zijn bestaansprobleem en de vragen van het leven."

- De duivel in Goethe's Faust (de "Geist der stets verneint") dichterlijk symbolieke vondst?

- "Ja: gehanteerd als een symbolisering van krachten die er in de mens zijn. Dikwijls wordt ons in dit verband de vraag gesteld: waar komt het kwaad dan vandaan? Mijn antwoord luidt: het kwaad is de overwoekering van normale zelfhandhaving door de gehypertrofieerde zelfzucht, die andere mogelijkheden van het menselijk bestaan, met name de behoefte aan een harmonieuze samenleving met anderen, verdringt."